

'Met pictotaal gaat de wereld open voor iedereen die geen of nauwelijks leesvaardigheid bezit,' zegt Trijntje de Wit. Met haar Picto Semi Schrift zijn bijvoorbeeld instructies, handleidingen, (kinder)boeken en zelfs poëzie te maken. Gewoon inloggen op de handige Pictoschrijver.

Grip op de wereld met pictotaal

Door Pieter Reintjes

'Ik wil lezen, want zo krijg ik grip op de wereld.' Het is de slogan van het Pictoschrijver-systeem, maar vooral de visie van Trijntje de Wit zelf. Met haar passie voor taal, lezen en onderwijs werkt zij dagelijks aan de verdere ontwikkeling van haar Picto Semi Schrift en de Pictoschrijver.

'Een picto is een concrete afbeelding van één woord, bijvoorbeeld 'ik', 'huis' of 'fietsen,' zegt Trijntje. 'Niet te verwarren met een pictogram dat een boodschap overbrengt: restaurant = hier kun je eten, automaat = hier kun je pinnen'. Maar de grens tussen een picto en een pictogram is soms vaag.' De eerste picto's ontwikkelde Trijntje al in 1983, maar pas in 2010 durfde ze het aan om een compleet beeldschrift te ontwikkelen: het Picto Semi Schrift.

Pictoschrijver

Om handig in deze pictotaal te kunnen schrijven, ontwikkelde Trijntje de Pictoschrijver. Een sys-

teem, waarmee je picto's in de juiste volgorde zet, zodat er zinnen ontstaan.

'Je typt een woord in en klikt op enter. Dan verschijnt het picto in het veld. De tekst onder het picto kun je zelf wijzigen en opslaan binnen je eigen licentie. Zo kun je een Friese versie maken, of een Vlaamse.'

De Pictoschrijver is vooral voor leerkrachten en logopedisten bedoeld. Zij werken met kinderen of volwassenen die de taal nog niet machtig zijn of die (nog) niet kunnen lezen vanwege een beperking, dyslexie of die een andere moedertaal hebben.

Ouders

Ook ouders kunnen met behulp van de Pictoschrijver verhaaltjes maken. Hun kind kan dan met het pictoverhaal op school vertellen wat er in het weekend is gebeurd. Maar denk ook aan een boodschappenlijstje of een sinterklaasgedicht. Trijntje: 'De mogelijkheden zijn eindeloos. Je kunt een foto van het kind of van zijn eigen oma toevoegen om het verhaal nog persoonlijker te maken. Soms gebruiken mensen met een beperking zelf de Pictoschrijver om hun gedachten beter op papier te zetten.'

Meer info

- pictoschrijver.nl
- lezenmoetjedoen.nl

Wie tijdelijk wil oefenen en werken met de Pictoschrijver, kan op de website pictoschrijver.nl een gratis uitprobeeraccount aanmaken ('demo aanvragen').

Meerdere betekenissen

Picto's zijn erg prettig voor mensen met autisme, omdat er voor woorden met meerdere betekenissen ook meerdere picto's moeten worden gemaakt. Het woord 'stout' betekent 'ondeugend', maar ook 'ongehoorzaam'. Daar zijn dan twee picto's voor nodig, waardoor onmiddellijk duidelijk is wat wordt bedoeld, zonder eerst de context volledig te moeten hebben begrepen. Er zijn overigens verschillende picto-aanbieders en sommige systemen werken met kleur om het aantrekkelijker te maken.

'Mijn Pictoschrijver bevat in principe geen kleur, om het op een echte taal te laten lijken. Soms is kleur noodzakelijk, bij vlaggen van een land of bij woorden die een kleur aanduiden, zoals chocolade-ijsje.' Trijntjes grootste wens is dat uitgeverij in de toekomst boeken in pictotaal zullen gaan uitgeven. Zodat nog meer mensen grip op de wereld kunnen krijgen.

'Een picto maakt direct duidelijk wat wordt bedoeld, ook zonder de hele context'

Diny Hiemstra werkt in de dagelijkse schoolpraktijk veel met de Pictoschrijver. Voor de interne stage maakt zij instructies en oefent met behulp van pictotaal het bestellen van een bank of het reserveren van een tafeltje in een restaurant. Ook haar prentenboeken in pictotaal zijn gewild.

'Wij maken onze eigen verhalen met de Pictoschrijver,' zegt Diny. Zij is parttime leerkracht bij de Van Voorthuissenschool voor ZML in Haarlem en geeft onderwijs aan een gecombineerde groep voor de midden- en bovenbouw in de A-stroom. 'Zo heeft de groep aan de hand van foto's en illustraties op internet een sinterklaasverhaal bedacht. De tekst werk ik uit met de Pictoschrijver en alles wordt geprint. Ik had anderhalf uur ademloze concentratie in de groep!'

Bank bestellen

Picto's lenen zich erg goed om instructies te maken. De leerlingen kunnen deze instructies zelfstandig lezen, zodat de leerkracht niet elke keer van alles hoeft uit te leggen. 'Denk aan eenvoudige instructies, zoals 'breng de vuile kopjes weg' of 'ruim de tafels op'. Maar ook hebben we een handleiding voor hoe je je in een taxi gedraagt, hoe je telefonisch een bank bestelt bij Ikea, of een bioscoopkaartje. We oefenen dat door middel van rollenspellen. Zo worden de leerlingen erop voorbereid, staan ze sterker en wie weet, kunnen ze het op een dag geheel zelfstandig.'

Duidelijk

Sommige leerlingen hebben een goede mate van leesvaardigheid, maar andere kunnen niet of weinig lezen en zullen dat ook nooit kunnen. Diny: 'In de praktijk blijkt dat picto's een goede

'Een sinterklaasverhaal in pictotaal; ik had anderhalf uur ademloze concentratie in de groep!'

bijdrage aan de taalontwikkeling leveren. Een picto is minder abstract dan een letter of een woord. Het beeld van een huis is duidelijker dan het woord 'huis'. De leerlingen leren trouwens ook letters en woorden, want onder ieder picto staat wat het verbeeldt. Zij komen een heel eind als zij de picto's leren en komen tot een goede mate van zelfstandigheid in pictolezen.'

Prentenboek

Diny 'vertaalt' ook populaire prentenboeken in pictotaal, te gebruiken als lesmateriaal binnen de school. 'De kinderen vinden het erg leuk als zij zelf die boeken in pictotaal kunnen lezen. Ze komen elke week naar de bibliotheek en de pictoleesboeken vliegen de bibliotheek uit. Het Pictoschrijver-systeem werkt erg makkelijk en het resultaat kun je opslaan als jpg- of pdf-bestand. Daarom beveel ik het ook ouders aan, zodat ze zelf met hun kinderen aan de slag gaan. De mogelijke doelgroep is heel breed en bestaat niet alleen uit onze ZML-kinderen, maar ook uit kinderen die nog niet de leesleeftijd hebben of die Nederlands als tweede taal leren. Het meest belangrijke is het plezier dat de kinderen hebben. Ze zijn trots als ze picto's kunnen lezen en ook ouders vinden het prachtig als zij hun kind zien lezen!' ●

